

YETILGAN HOMILANING BOSH TUZILISHI QANDAY BO'LADI?

Urganch Abu Ali Ibn Sino nomidagi

jamoat salomatligi texnikumi

o'qituvchisi

Mayliyeva Mehribon Yusupboyevna

Annotatsiya: Ushbu maqolada yetilgan homilaning bosh tuzilishi, uning o'lchamlari atroflicha tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: homila, bosh, tuzilish.

Akusherlikda homila boshining shaklini va kattaligini o'rganish, ayniqsa, muhim ahamiyatga egadir. Aksari tug'ruqda (96%) homila boshi ketma-ket bir qancha harakatlar qilib (burilib), tug'ruq kanalidan birinchi bo'lib o'tadi. Ichki tekshirishda homila boshidagi suyak choklari va liqildoqlar aniqlanadi, ularning qay tarzda joylashganiga qarab, tug'ruqning qanday o'tishi haqida fikr yuritsa bo'ladi. Yetilgan homila boshining bir qancha xususiyatlari bor. Homilaning yuz suyaklari mustahkam birlashgan, ammo kalla suyaklari orasida yoriqsimon choklar va liqildoqlar bor. Homila boshi tug'ruq yo'llaridan o'tayotganda choklar va liqildoqlar kalla suyaklarining bir-biriga nisbatan siljishiga, bir-birining ustiga o'tishiga imkon beradi. Homilaning kalla suyaklari osongina bukiladi. Homila kalla suyaklarining yuqorida aytilgan tuzilish xususiyatlariga ko'ra boshi plastik bo'ladi, ya'ni shaklini o'zgartira oladi, bu homila boshining tug'ruq yo'llaridan o'tishi uchun g'oyat muhim. Homila kallasi ikkita peshona suyagi, ikkita tepa suyak, ikkita chakka suyagi va bittadan ensa suyagi, asosiy suyak va g'alvirsimon suyakdan iborat. Akusherlikda quyidagi choklarning alohida ahamiyati bor. O'q yoysimon chok (sutura sagittalis) ikkala tepa suyaklari orasida joylashgan; bu chok oldingi tomonda katta liqildoqqa, orqa tomonda kichik liqildoqqa taqaladi. Peshona choki (sutura frontalis) ikkala peshona suyaklarining orasida bo'ladi; o'q-yoysimon chok qay yo'nalishda o'tsa, peshona choki ham o'sha yo'nalishda o'tadi. Tojsimon chok (sutura coronaria) peshona suyaklarini tepa suyaklarga birlashtiradi, o'q-yoysimon chok bilan peshona chokiga

perpendikular joylashadi. Lambdasimon chok, ensa choki (sutura lambdoidea) ensa suyagini tepa suyaklarga birlashtiradi. Choklar birlashadigan sohada suyak to'qimasidan xalos bo'lgan oraliqlar – liqildoqlar ko'rinadi. Bulardan katta liqildoq bilan kichik liqildoqning amaliy ahamiyati bor.

1. Katta oldingi liqildoq (fonticulus magnus, anterior) o'q-yoysimon chok, peshona choki va toj chokning birlashgan joyida bo'lib, romb shaklida. Katta liqildoqdan to'rtta chok: oldingi tomonga – peshona choki, orqa tomonga – o'q-yoysimon chok, o'ng va chap tomonga – toj chokning tegishli bo'limlari ketadi.

2. Kichik orqa liqildoq (fonticulis minor, posterior) o'q-yoysimon chok bilan lambdasimon chok uchrashadigan kichkina chuqurchadir. Kichik liqildoq uchburchak shaklida bo'lib, undan uchta chok: oldingi tomonga – o'q-yoysimon chok, o'ng va chap tomonlarga – lambdasimon chokning tegishli bo'limlari ketadi. Homila boshidagi do'mboqlardan: ensa do'mbog'i, ikkita tepa do'mbog'i ikkita peshona do'mbog'ini bilish ahamiyatlidir.

Yetilgan homila boshining quyidagi o'rtacha o'lchamlari tafovut qilinadi. 1. To'g'ri o'lcham (diameter fronto-occipitalis) – burun qanshari (glabella)dan ensa do'mbog'igacha 12 sm ga teng. Boshning shu o'lchamga mos aylanasi (circumferentia fronto-occipitalis) – 34 sm. 2. Katta qiyshiq o'lcham (diameter mento-occipitalis) – ensa do'mbog'idan engakkacha 13 sm ga teng. Boshning shu o'lchamga mos keluvchi aylanasi – 35–36 sm.

3. Kichik qiyshiq o'lcham (diameter suboccipito-bregmatica) – ensa ostidagi chuqurchadan katta liqildoqning oldingi burchagigacha 9,5 sm ga teng. Boshning shu o'lchamga mos keluvchi aylanasi – 32 sm.

4. O'rtadagi qiyshiq o'lcham (diameter suboccipitofrontalis) – ensa osti chuqurchasidan peshonaning sochli qismi chegarasigacha 10 sm ga teng. Boshning shu o'lchamga mos keluvchi aylanasi – 33 sm.

5. Tik yoki vertikal o'lcham (diameter verticalis, s.trachelobregmatica) – tepa suyak uchidan til osti sohasigacha 9,5–10 sm ga teng. Boshning shu o'lchamga mos keluvchi aylanasi – 33 sm.

6. Katta ko'ndalang o'lcham (diameter biđariyetalis) – tepa do'mboqlar o'rtasidagi eng olis masofa 9,5 sm ga teng.

7. Kichik ko'ndalang o'lcham (diameter bitemporalis) – toj chokning eng olis nuqtalari o'rtasidagi masofa 8 sm ga teng. Homila tanasining quyidagi o'lchamlari bor

1. Yelkalar o'lchami – yelka kamarining diametri (diameter biacromialis) 12 sm ga teng. Yelka kamarining aylanasi – 35 sm.
2. Chanoq sohasining ko'ndalang o'lchami (diameter bisiliacus) 9 sm ga teng. Aylanasi – 28 sm.

Keyingi yillarda homilaning vazni va bo'yi bu ko'rsatkichlardan farq qilishi, ya'ni bolalar kattaroq tug'ilishi qayd etilmoqda. Bu vaziyat respublikamizda ovqatlanish, mehnat va turmush sharoitining tobora yaxshilanib borayotganligi, homilador ayollarga ko'rsatilayotgan tibbiy yordam sifatining yaxshilanayotganligidan dalolat beradi.